

Algotskonkursen och Aktiespararna

Algotskonkursen 1977 var speciell på många sätt, det var första gången på decennier som ett börsföretag sattes i konkurs. Och än mera intressant, företaget sattes i praktiken i konkurs av regeringen som därmed gick på tvärs mot konventionellt politiskt tänkande vid den här tiden. Jag var djupt involverad i det beslutet, och skriver i boken (sid 181-182) om hur det gick till. Och jag skriver också om hur Aktiespararna genom sitt agerande förvärrade för företaget.

”Mitt sista större uppdrag i kanslihuset, jag hade då slutat som planeringschef men hade tillsvidare kvar min anställning, var att på Nils G. Åslings uppdrag bli departementets man i den kris som höll på att segla upp för Algots-koncernen, Sveriges största teko-företag. Det var på senvåren 1977. Det blev en intressant uppgift eftersom det mynnade ut i den första konkursen i Sverige för ett börsföretag, i varje fall i modern tid. Det antyder den politiska dimensionen på frågan. Att ett stort företag med många anställda medvetet skulle kunna sättas i konkurs eftersom staten inte ville ställa upp med pengar låg inte i tiden. Det gällde inte bara för de fackliga företrädarna och socialdemokraterna. Också de borgerliga politikerna hade svårt att tänka i sådana banor. Det fordrades en hel del politiskt mod av Nils G. Åsling att i juni 1977 ta beslutet som de facto satte Algots i konkurs. Jag kommer ihåg hur det gick till. Tidigare under våren hade vi diskuterat, och halvt om halvt lovat, ett statligt stödprogram till företaget på 15 miljoner kronor. Men vi insåg att det inte skulle räcka till, det behövdes ett radikalare grepp. Jag tog kontakt med Sven Åvall, chefen för Ackordscentralen i Stockholm, och han gick systematiskt igenom för- och nackdelar med att låta Algots gå i konkurs. Han övertygade mig om att en konkurs var att föredra framför att pytsa in skattepengar som ändå bara skulle betyda att man sköt problemen framför sig. Det fick mig att i nästa steg vid föredragningen för Åsling förorda en konkurs. Och så blev det.

Det finns ett post scriptum till Algots-affären. Jag var upprörd över Aktiespararnas Riksförbunds agerande. De hade blandat sig i striden inom ägarfamiljen Johansson och det hade fått till följd att Algots-koncernen fick en ny, oerfaren ledning när bolaget var som mest sårbart. Sommaren 1975, två år innan konkursen, använde sig nämligen Aktiespararna av bolagsstämman till att avsätta både VD och styrelsen, i själva verket kom bolaget att sakna VD nästan ett helt år. I en artikel i Svenska Dagbladet – ”Aktiespararnas pyrrhuseger” – bara ett par veckor efter konkursen skriver jag att Aktiespararnas agerande i Algots-affären ”är det mest flagranta svenska exemplet på missbruk av aktieägarnas formella rättigheter att påverka verksamheten”. (För den som kommer ihåg 1970-talets industrihistoria kom Aktiespararna att upprepa tekniken ett par år senare, och då riktat mot Volvos ledning, när man lyckades stjälpas det så kallade Norgeavtalet.)”